

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ZDROWIA¹⁾
z dnia ..... 2016 r.

**w sprawie rodzaju i zakresu świadczeń zapobiegawczych, diagnostycznych,
lecniczych i rehabilitacyjnych udzielanych przez pielęgniarkę albo położną samodzielnie
bez zlecenia lekarskiego**

Na podstawie art. 6 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej (Dz. U. z 2014 r. poz. 1435, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Pielęgniarka lub położna może udzielać samodzielnie bez zlecenia lekarskiego świadczeń zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych i rehabilitacyjnych, zgodnie z posiadaną wiedzą i umiejętnościami nabytymi w ramach kształcenia zawodowego, z zastrzeżeniem § 2 i § 5.

§ 2. Pielęgniarka jest uprawniona do wykonywania samodzielnie bez zlecenia lekarskiego:

- 1) świadczeń zapobiegawczych obejmujących:
  - a) prowadzenie poradnictwa w zakresie sprawowania opieki nad chorymi dziećmi i młodzieżą do ukończenia 19 roku życia, pod warunkiem ukończenia kursu kwalifikacyjnego w dziedzinie pielęgniarstwa rodzinnego lub w dziedzinie pielęgniarstwa pediatrycznego lub w dziedzinie pielęgniarstwa środowiska nauczania i wychowania lub uzyskania tytułu specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa rodzinnego lub w dziedzinie pielęgniarstwa pediatrycznego lub w dziedzinie pielęgniarstwa środowiska nauczania i wychowania,
  - b) prowadzenie poradnictwa w zakresie żywienia chorych dzieci i młodzieży do ukończenia 19 roku życia, pod warunkiem ukończenia kursu kwalifikacyjnego w dziedzinie pielęgniarstwa rodzinnego lub w dziedzinie pielęgniarstwa pediatrycznego lub w dziedzinie pielęgniarstwa środowiska nauczania i wychowania lub uzyskania tytułu specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa rodzinnego lub w dziedzinie pielęgniarstwa pediatrycznego lub w dziedzinie pielęgniarstwa środowiska nauczania i wychowania, lub jeżeli posiada co najmniej dyplom ukończenia studiów pierwszego stopnia na kierunku pielęgniarstwo,

---

¹⁾ Minister Zdrowia kieruje działem administracji rządowej – zdrowie, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 listopada 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Zdrowia (Dz. U. poz. 1908).

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2014 r. poz. 1491 i 1877, z 2015 r. poz. 978, 1640, 1893 i 1991 oraz z 2016 r. poz. 65 i 652.

- c) psychoedukację pacjentów z zaburzeniami psychicznymi i uzależnieniami oraz ich rodzin, jeżeli ukończyła kurs specjalistyczny lub kurs kwalifikacyjny lub uzyskała tytułu specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa, obejmujące treści kształcenia z tego zakresu lub pielęgniarka, która posiada tytuł magistra pielęgniarstwa;
- 2) świadczeń diagnostycznych obejmujących:
- a) wykonywanie badania fizykalnego, pod warunkiem ukończenia kursu specjalistycznego lub uzyskania tytułu specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa po 2001 r. lub ukończenia studiów pierwszego stopnia na kierunku pielęgniarstwo, które rozpoczęły się od roku akademickiego 2012/2013, lub posiadania zaświadczenia o ukończeniu kursu z zakresu badania fizykalnego Advanced Physical Assessment,
  - b) wykonanie standardowego, spoczynkowego badania elektrokardiograficznego oraz rozpoznanie cech elektrokardiograficznych stanów zagrożenia zdrowia i życia, po ukończeniu kursu specjalistycznego, lub innych form kształcenia podyplomowego obejmujących treści kształcenia z tego zakresu,
  - c) pobieranie krwi i wykonanie gazometrii z krwi tętniczej po ukończeniu kursu kwalifikacyjnego lub uzyskaniu tytułu specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa obejmującej treści kształcenia z tego zakresu,
  - d) wykonanie badania spirometrycznego oraz dokonanie oceny zaburzeń wentylacji płuc w trakcie wykonywania badania, po ukończeniu kursu specjalistycznego,
  - e) ocenę i monitorowanie poziomu znieczulenia pacjenta oraz poziomu zwiótczenia w trakcie znieczulenia ogólnego, pod warunkiem uzyskania tytułu specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa anestezyjologicznego i intensywnej opieki, lub po ukończeniu kursu kwalifikacyjnego w dziedzinie pielęgniarstwa anestezyjologicznego i intensywnej opieki,
  - f) monitorowanie stanu pacjenta, w tym gospodarki elektrolitowej i parametrów nerkowych u pacjenta dializowanego, po ukończeniu kursu specjalistycznego lub kursu kwalifikacyjnego lub uzyskaniu tytułu specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa obejmującej treści kształcenia z tego zakresu;
- 3) świadczeń leczniczych obejmujących:
- a) dobór sposobów leczenia oparzeń, ran, odleżyn (do III° włącznie), przetok oraz zdejmowanie szwów, pod warunkiem odbycia kursu specjalistycznego,
  - b) doraźną modyfikację dawki leczniczej produktu leczniczego przeciwbólowego i produktów leczniczych stosowanych w celu łagodzenia bólu u osób objętych opieką paliatywną, pod warunkiem odbycia kursu specjalistycznego,

- c) przygotowanie pacjenta i rodziny leczonych metodami: Ciągła Ambulatoryjna Dializa Otrzewnowa (CADO), Automatyczna Dializa Otrzewnowa (ADO) i hemodializa oraz hiperalimentacja – do współdziałania w prowadzonym leczeniu, pod warunkiem odbycia kursu specjalistycznego,
  - d) wykonywanie intubacji dotchawiczej w sytuacjach nagłych, pod warunkiem ukończenia kursu kwalifikacyjnego w dziedzinie pielęgniarstwa anestezyjologicznego i intensywnej opieki lub uzyskania tytułu specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa anestezyjologicznego i intensywnej opieki,
  - e) podanie produktów krwiopochodnych, rekombinowanych koncentratów czynników krzepnięcia oraz desmopresyny;
- 4) świadczeń rehabilitacyjnych obejmujących:
- a) prowadzenie instruktażu w zakresie treningu pęcherza moczowego u pacjentów z problemem nietrzymania moczu, pod warunkiem odbycia kursu specjalistycznego,
  - b) rehabilitację pacjentów z zaburzeniami psychicznymi, pod warunkiem odbycia kursu specjalistycznego;
- 5) pielęgniarka może zlecić opiekunowi medycznemu realizację świadczeń zdrowotnych wchodzących w zakres usług opiekuńczo-pielęgnacyjnych, zgodnych z zakresem jego kompetencji.

§ 3. Pielęgniarka systemu w rozumieniu art. 3 pkt 6 ustawy z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz. U. z 2013 r. poz. 757, z późn. zm.³⁾) jest uprawniona do wykonywania samodzielnie bez zlecenia lekarskiego medycznych czynności ratunkowych obejmujących:

- 1) ocenę stanu pacjenta;
- 2) układanie pacjenta w pozycji właściwej dla stanu pacjenta lub odniesionych obrażeń;
- 3) podjęcie i prowadzenie podstawowej i zaawansowanej resuscytacji krążeniowo-oddechowej zgodnie z aktualną wiedzą medyczną;
- 4) bezprzyrządowe przywracanie drożności dróg oddechowych;
- 5) przyrządowe przywracanie i zabezpieczanie drożności dróg oddechowych z zastosowaniem w szczególności:
  - a) rurki ustno-gardłowej,
  - b) rurki nosowo-gardłowej,
  - c) przyrządów nagłośniowych,

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2013 r. poz. 1245 i 1635, z 2014 r. poz. 1802, z 2015 r. poz. 1887 i 1991 oraz z 2016 r. poz. 65 i 960.

- d) konikopunkcji, pod warunkiem odbycia właściwego kursu specjalistycznego lub kursu kwalifikacyjnego lub uzyskania tytułu specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa;
- 6) odsysanie dróg oddechowych;
- 7) podjęcie tlenoterapii czynnej lub wspomagania oddechu lub sztucznej wentylacji płuc metodami bezprzyrządowymi i przyrządowymi, z użyciem tlenu lub powietrza, w tym z użyciem respiratora;
- 8) wykonanie intubacji dotchawiczej lub prowadzenie wentylacji nieinwazyjnej w nagłym zatrzymaniu krążenia;
- 9) wykonanie defibrylacji manualnej na podstawie EKG lub zapisu kardiomonitora;
- 10) wykonanie defibrylacji zautomatyzowanej;
- 11) wykonanie przezskórnej elektrostymulacji serca w bradyarytmii, w przypadku pacjentów niestabilnych hemodynamicznie;
- 12) wykonanie kardiowersji w tachyarytmii, w przypadku pacjentów niestabilnych hemodynamicznie;
- 13) wykonanie i ocena zapisu EKG;
- 14) monitorowanie czynności układu oddechowego;
- 15) monitorowanie czynności układu krążenia metodami nieinwazyjnymi;
- 16) wykonanie kaniulacji żył obwodowych oraz żyły szyjnej zewnętrznej;
- 17) wykonanie dojścia doszpikowego przy użyciu gotowego zestawu, pod warunkiem odbycia właściwego kursu specjalistycznego lub kursu kwalifikacyjnego lub szkolenia specjalizacyjnego;
- 18) podawanie produktów leczniczych drogą dożylną, domięśniową, podskórną, doustną, podjęzykową, wziewną, dotchawiczą, doodbytniczą oraz doszpikową (podawanie produktów leczniczych drogą doszpikową pod warunkiem odbycia właściwego kursu specjalistycznego lub kursu kwalifikacyjnego lub szkolenia specjalizacyjnego);
- 19) odbarczenie odmy prężnej drogą nakłucia jamy opłucnowej, pod warunkiem odbycia właściwego kursu specjalistycznego lub kursu kwalifikacyjnego lub szkolenia specjalizacyjnego;
- 20) oznaczanie parametrów krytycznych z użyciem dostępnego sprzętu;
- 21) opatrywanie ran;
- 22) tamowanie krwawień zewnętrznych;
- 23) unieruchamianie złamań, zwichnięć i skręceń;
- 24) unieruchamianie kręgosłupa ze szczególnym uwzględnieniem odcinka szyjnego;
- 25) przyjęcie porodu;
- 26) wykonanie segregacji medycznej pierwotnej i wtórnej;

- 27) przygotowanie pacjenta do transportu i opieka medyczna podczas transportu;
- 28) wykonanie pomiaru temperatury głębokiej;
- 29) podawanie pacjentowi produktów leczniczych zamieszczonych w wykazie stanowiącym załącznik nr 1 do rozporządzenia;
- 30) podanie produktów krwiopochodnych, rekombinowanych koncentratów czynników krzepnięcia oraz desmopresyny.

§ 4. Pielęgniarka zatrudniona lub pełniąca służbę w podmiotach, o których mowa w art. 4 ust. 1 pkt 3 i 7 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2015 r. poz. 618, z późn. zm.⁴⁾) jest uprawniona do wykonywania samodzielnie bez zlecenia lekarskiego czynności, o których mowa w § 3, pod warunkiem ukończenia co najmniej kursu kwalifikacyjnego w dziedzinie pielęgniarstwa ratunkowego lub anestezjologii i intensywnej opieki lub pielęgniarstwa kardiologicznego lub pielęgniarstwa chirurgicznego.

§ 5. 1. Położna jest uprawniona do wykonywania samodzielnie:

- 1) świadczeń zapobiegawczych obejmujących:
  - a) prowadzenie ciąży fizjologicznej zgodnie z odrębnymi przepisami,
  - b) wystawianie zaświadczeń zgodnie z odrębnymi przepisami;
- 2) świadczeń diagnostycznych obejmujących:
  - a) wykonywanie badania fizykalnego, pod warunkiem ukończenia kursu specjalistycznego lub uzyskania tytułu specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa po 2001 r. lub ukończenia studiów pierwszego stopnia na kierunku położnictwo, które rozpoczęły się od roku akademickiego 2012/2013, lub posiadania zaświadczenia o ukończeniu kursu z zakresu badania fizykalnego Advanced Physical Assessment,
  - b) wykonanie standardowego, spoczynkowego badania elektrokardiograficznego oraz rozpoznanie cech elektrokardiograficznych stanów zagrożenia zdrowia i życia, po ukończeniu kursu specjalistycznego, lub innych form kształcenia podyplomowego obejmujących treści kształcenia z tego zakresu,
  - c) pobieranie krwi i wykonanie gazometrii z krwi tętniczej po ukończeniu kursu kwalifikacyjnego lub uzyskaniu tytułu specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa obejmującej treści kształcenia z tego zakresu;
- 3) świadczeń leczniczych obejmujących:
  - a) prowadzenie porodu w wodzie, pod warunkiem odbycia kursu specjalistycznego,
  - b) dobór sposobów leczenia ran, odleżyn (do III° włącznie), przetok oraz zdejmowanie szwów pod warunkiem odbycia kursu specjalistycznego,

---

⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2015 r. poz. 905, 788, 1640, 1697, 1887, 1991, 1844 i 1918 oraz z 2016 r. poz. 904 i 960.

- c) wykonywanie intubacji dotchawiczej w sytuacjach nagłych, pod warunkiem ukończenia kursu kwalifikacyjnego w dziedzinie pielęgniarstwa anestezjologicznego i intensywnej opieki w położnictwie i ginekologii,
  - d) podanie produktów krwiopochodnych, rekombinowanych koncentratów czynników krzepnięcia oraz desmopresyny;
- 4) świadczeń rehabilitacyjnych obejmujących prowadzenie instruktażu w zakresie treningu pęcherza moczowego u kobiet z problemem nietrzymania moczu, pod warunkiem odbycia kursu specjalistycznego.

§ 6. 1. Pielęgniarka i położna wykonująca zawód w zakładzie leczniczym informuje bez zbędnej zwłoki lekarza wykonującego zawód w tym podmiocie o samodzielnym wykonaniu świadczeń zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych i rehabilitacyjnych oraz o podanych produktach leczniczych i wykonanych badaniach, bez zlecenia lekarskiego.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do pielęgniarki i położnej sprawującej opiekę nad pacjentem wykonującej zawód poza zakładem leczniczym.

§ 7. W związku z wykonywaniem świadczeń leczniczych pielęgniarka i położna jest uprawniona do podania pacjentowi bez zlecenia lekarskiego produktów leczniczych zamieszczonych w wykazie stanowiącym załącznik nr 2 do rozporządzenia.

§ 8. W przypadku braku możliwości interwencji lekarskiej, gdy zwłoka w ich podaniu mogłaby spowodować stan nagłego zagrożenia życia i zdrowia matki lub dziecka, położna jest uprawniona do podania pacjentowi bez zlecenia lekarskiego produktów leczniczych zamieszczonych w wykazie stanowiącym załącznik nr 3 do rozporządzenia.

§ 9. Wykaz badań diagnostycznych i rodzaje materiałów, które mogą być pobierane do celów diagnostycznych przez pielęgniarkę i położną określa załącznik nr 4 do rozporządzenia.

§ 10. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia⁵⁾.

MINISTER ZDROWIA

godność pod względem
merytorycznym i redakcyjnym

DYREKTOR
Departamentu Pielęgniarek i Położnych

dr n. o zdr. Beata Cholewka

DYREKTOR
Departamentu Prawnego

Anna Miszczak
radca prawny

⁵⁾ Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem z dnia 7 listopada 2007 r. w sprawie rodzaju i zakresu świadczeń zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych i rehabilitacyjnych udzielanych przez pielęgniarkę albo położną samodzielnie bez zlecenia lekarskiego (Dz. U. poz. 1540), które utraciło moc z dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia na podstawie art. 102 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej (Dz. U. z 2014 r. poz. 1435, poz. 1491 i 1877, z 2015 r. poz. 978, 1640, 1893 i 1991 oraz z 2016 r. poz. 65 i 652).

ZASTĘPCA DYREKTORA
Departamentu Prawnego

6

13.07.2016

13.07.2016 Alina Budniszewska-Matulska

Załącznik nr 1

**WYKAZ PRODUKTÓW LECZNICZYCH PODAWANYCH PACJENTOWI PRZEZ PIEŁĘGNIARKE
 SYSTEMU W RAMACH WYKONYWANIA MEDYCZNYCH CZYNNOŚCI RATUNKOWYCH**

Lp.	Nazwa powszechnie stosowana (nazwa w języku polskim)	Postać
1.	Acidum acetylsalicylicum (Kwas acetylosalicylowy)	tabletki
2.	Adenosinum (Adenozyna)	roztwór do wstrzykiwań
3.	Amiodaroni hydrochloridum (Amiodaronu chlorowodorek)	roztwór do wstrzykiwań
4.	Atropini sulfas (Atropiny siarczan)	roztwór do wstrzykiwań
5.	Isosorbidi mononitras (Izosorbidu monoazotan)	tabletki
6.	Budesonidum (Budezonid)	zawiesina do nebulizacji
7.	Captoprilum (Kaptopryl)	tabletki
8.	Clemastinum (Klemastyna)	roztwór do wstrzykiwań
9.	Clonazepamum (Klonazepam)	roztwór do wstrzykiwań
10.	Clopidogrelum (Klopidogrel) (po teletransmisji EKG i konsultacji z lekarzem oceniającym zapis EKG)	tabletki
12.	Dexamethasoni phosphas (Deksametazonu fosforan)	roztwór do wstrzykiwań
13.	Diazepamum (Diazepam)	tabletki, roztwór do wstrzykiwań, wlewka doodbytnicza
14.	Drotaverini hydrochloridum (Drotaweryny chlorowodorek)	roztwór do wstrzykiwań
15.	Epinephrinum (Epinefryna)	roztwór do wstrzykiwań
16.	Fentanylum (Fentanyl)	roztwór do wstrzykiwań
17.	Flumazenilum (Flumazenil)	roztwór do wstrzykiwań
18.	Furosemidum (Furosemid)	roztwór do wstrzykiwań
19.	Glyceroli trinitras (Glicerolu triazotan)	tabletki, aerozol do stosowania podjęzykowego
20.	Glucagoni hydrochloridum (Glukagonu)	roztwór do wstrzykiwań

	chlorowodorek)	
21.	Glucosum 5% (Glukoza 5%)	roztwór do wlewu dożylnego
22.	Glucosum 20% (Glukoza 20%)	roztwór do wstrzykiwań
23.	Heparinum natricum (Heparyna sodowa)	roztwór do wstrzykiwań
24.	Hydrocortisonum (Hydrokortyzon)	roztwór do wstrzykiwań
25.	Hydroxyzinum (Hydroksyzyna)	tabletki, roztwór do wstrzykiwań
26.	Ibuprofenum (Ibuprofen)	tabletki
27.	Ketoprofenum (Ketoprofen)	tabletki, roztwór do wstrzykiwań
28.	Lidocaini hydrochloridum (Lidokainy chlorowodorek)	roztwór do wstrzykiwań, żel
29.	Magnesii sulfas (Magnezu siarczan)	roztwór do wstrzykiwań
30.	Mannitolum – 15 % (Mannitol – 15%)	roztwór do wlewu dożylnego
31.	Metamizolum natricum (Metamizol sodowy)	roztwór do wstrzykiwań
32.	Metoclopramidum (Metoklopramid)	roztwór do wstrzykiwań
33.	Metoprololi tartaras (Metoprololu winian)	roztwór do wstrzykiwań
34.	Midazolamum (Midazolam)	roztwór do wstrzykiwań
35.	Morphini sulfas (Morfiny siarczan)	roztwór do wstrzykiwań
36.	Naloxoni hydrochloridum (Naloksonu chlorowodorek)	roztwór do wstrzykiwań
37.	Natrii chloridum 0,9 % (Sodu chlorek 0,9%)	roztwór do wlewu dożylnego
38.	Natrii hydrogenocarbonas 8,4% (Sodu wodorowęglan 8,4%)	roztwór do wstrzykiwań
39.	Papaverini hydrochloridum (Papaweryny chlorowodorek)	roztwór do wstrzykiwań
40.	Paracetamolum (Paracetamol)	czopki, tabletki, roztwór do wstrzykiwań
41.	Płyn fizjologiczny wieloelektrolitowy izotoniczny	roztwór do wlewu dożylnego
42.	Płyny koloidowe niewymagające pobierania przed iniekcją krwi na grupę oraz próby krzyżowej (skrobia hydroksyetylowana, żelatyna modyfikowana)	roztwór do wlewu dożylnego
43.	Salbutamolum (Salbutamol)	roztwór do wstrzykiwań, roztwór do nebulizacji
44.	Solutio Ringeri/zbilansowany roztwór elektrolitowy	roztwór do wlewu dożylnego
45.	Thiethylperazinum (Tietylperazyna)	czopki, roztwór do wstrzykiwań

46.	Ticagrelor (Tikagrelor) (po teletransmisji EKG i konsultacji z lekarzem oceniającym zapis EKG)	tabletki
47.	Oxygenium medicinalis (Tlen medyczny)	gaz
48.	Urapidilum (Urapidyl)	roztwór do wstrzykiwań

WYKAZ PRODUKTÓW LECZNICZYCH PODAWANYCH PACJENTOWI PRZEZ PIELEŃNIARKE I POŁOŻNĄ BEZ ZLECENIA LEKARSKIEGO

L.p.	Nazwa powszechnie stosowana (nazwa w języku polskim)	Postać
1.	Acidum acetylsalicylicum (Kwas acetylosalicylowy)	tabletki
2.	Budesonidum (Budezonid)	zawiesina do nebulizacji
3.	Captoprilum (Kaptopryl)	tabletki
4.	Clemastinum (Klemastyna)	tabletki, syrop
5.	Drotaverini hydrochloridum (Drotaweryny chlorowodorek)	tabletki, czopki, roztwór do wstrzykiwań
6.	Furosemidum (Furosemid)	tabletki
7.	Glyceroli trinitras (Glicerolu triazotan)	tabletki, aerozol do stosowania podjęzykowego
8.	Glucagoni hydrochloridum (Glukagonu chlorowodorek)	roztwór do wstrzykiwań
9.	Glucosum 5% (Glukoza 5%)	roztwór do wlewu dożylnego
10.	Glucosum 20 % (Glukoza 20%)	roztwór do wstrzykiwań
11.	Hydrocortisonum (Hydrokortyzon)	roztwór do wstrzykiwań, krem, maść
12.	Hydroxyzinum (Hydroksyzyna)	tabletki, syrop
13.	Hyoscini butylbromidum (Hioscyny butylobromek)	tabletki, czopki
14.	Ibuprofenum (Ibuprofen)	tabletki
15.	Ketoprofenum (Ketoprofen)	tabletki,
16.	Lidocaini hydrochloridum (Lidokainy chlorowodorek)	żel, aerozol
17.	Loperamidi hydrochloridum (Loperamidu chlorowodorek)	tabletki
18.	Magnesii sulfas (Magnezu siarczan)	roztwór do wstrzykiwań
19.	Metamizolum natricum (Metamizol sodowy)	tabletki, czopki
20.	Metamizolum natricum + Papaverinum + Atropinum (Metamizol sodowy + Papaweryna + Atropina)	czopki
21.	Metoclopramidum (Metoklopramid)	tabletki
22.	Metoprololi tartras (Metoprololu winian)	tabletki
23.	Natrii chloridum 0,9 % (Sodu chlorek 0,9%)	roztwór do wlewu dożylnego

24.	Papaverini hydrochloridum (Papaweryny chlorowodorek)	roztwór do wstrzykiwań
25.	Paracetamolium (Paracetamol)	czopki, tabletki, roztwór do wstrzykiwań
26.	Płyn fizjologiczny wieloelektrolitowy izotoniczny	roztwór do wlewu dożylnego
27.	Salbutamolium (Salbutamol)	roztwór do nebulizacji
28.	Suppositoria Glyceroli (Czopki glicerolowe)	czopki
29.	Solutio Ringeri/zbilansowany roztwór elektrolitowy	roztwór do wlewu dożylnego
30.	Thiethylperazinum (Tietylperazyna)	czopki, tabletki
31.	Oxygenium medicinalis (Tlen medyczny)	gaz

**WYKAZ PRODUKTÓW LECZNICZYCH PODAWANYCH PACJENTOWI PRZEZ POŁOŻNĄ BEZ
ZLECENIA LEKARSKIEGO W PRZYPADKU BRAKU MOŻLIWOŚCI INTERWENCJI LEKARSKIEJ,
GDY ZWŁOKA W ICH PODANIU MOGŁABY SPOWODOWAĆ STAN NAGŁEGO ZAGROŻENIA
ŻYCIA I ZDROWIA MATKI LUB DZIECKA**

Lp.	Nazwa powszechnie stosowana (nazwa w języku polskim)	Postać
1.	Demoxytocinum (Demoksytocyna)	tabletki
2.	Drotaverini hydrochloridum (Drotaweryny chlorowodorek)	tabletki, roztwór do wstrzykiwań
3.	Hyoscini butylbromidum (Hioscyny butylobromek)	roztwór do wstrzykiwań, tabletki, czopki
4.	Magnesii sulfas (Magnezu siarczan)	roztwór do wstrzykiwań
5.	Methylergometrini maleas (Metyloergometryny maleinian)	roztwór do wstrzykiwań
6.	Oxytocinum (Oksytocyna)	roztwór do wlewu dożylnego roztwór do wstrzykiwań
7.	Papaverini hydrochloridum (Papaweryny chlorowodorek)	roztwór do wstrzykiwań

**WYKAZ BADAŃ DIAGNOSTYCZNYCH I RODZAJE MATERIAŁÓW, KTÓRE MOGĄ BYĆ
POBIERANE DO CELÓW DIAGNOSTYCZNYCH PRZEZ PIELEŃNIARKE I POŁOŻNĄ**

Lp.	Rodzajów materiałów	Nazwa badania diagnostycznego
1	krew	<p>morfologia krwi obwodowej ze wzorem odsetkowym i płytkami krwi odczyn opadania krwinek czerwonych (OB)</p>
		<p>sód potas kreatynina glukoza hemoglobina glikowana (HbA1c) doustny test tolerancji glukozy (DTTG) białko C-reaktywne (CRP) badanie w kierunku toksoplazmozy (IgG, IgM) badanie w kierunku różyczki (IgG, IgM) badanie przeciwciał anti-HCV, anti-HBs badania w kierunku kiły (VDRL) badania w kierunku HIV</p>
		<p>czas protrombinowy (INR)</p>
		<p>oznaczenie grupy krwi ABO i antygeny Rh D oznaczenie przeciwciał anti-Rh</p>
		<p>badanie przesiewowe noworodków w kierunku wykrycia rzadkich chorób i wad wrodzonych*</p>
2	mocz	<p>ogólne badanie moczu z oceną mikroskopową osadu</p>
		<p>szybki test lateksowy posiew moczu z antybiogramem</p>
3	kał	<p>badanie w kierunku obecności pasożytów badanie w kierunku stwierdzenia krwi utajonej</p>
4	wydzielina z dróg rodnych*	<p>badanie stopnia czystości pochwy badanie w kierunku dwoinki rzeżączki (GC) badanie w kierunku infekcji Chlamydia trachomatis badanie w kierunku infekcji HPV</p>

* Dotyczy położnych.

Uzasadnienie

Projektowane rozporządzenie stanowi realizację upoważnienia ustawowego zawartego w art. 6 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarstwa i położnej (Dz. U. z 2014 r. poz. 1435, z późn. zm.), w związku z art. 102 ust. 1 tej ustawy.

Przedkładany projekt rozporządzenia był poprzedzony rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 7 listopada 2007 r. w sprawie rodzaju i zakresu świadczeń zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych i rehabilitacyjnych udzielanych przez pielęgniarkę albo położną samodzielnie bez zlecenia lekarskiego (Dz. U. poz. 1540).

Samodzielność zawodowa pielęgniarstwa i położnych została uregulowana w ustawie z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarstwa i położnej (Dz. U. z 2014 r. poz. 1435, z późn. zm.), w której określono, że zawody pielęgniarstwa i położnej są samodzielnymi zawodami medycznymi (art. 2 ustawy).

Wykonywanie zawodu pielęgniarstwa i położnej polega na udzielaniu przez osobę posiadającą wymagane kwalifikacje, potwierdzone odpowiednimi dokumentami świadczeń, o których mowa w art. 4 i 5 przedmiotowej ustawy.

Obecne standardy kształcenia zawodowego przygotowują pielęgniarki i położne na poziomie kształcenia wyższego (studiów pierwszego i drugiego stopnia), pozwalającego na powierzenie pielęgniarkom i położnym szerokiego zakresu kompetencji i uprawnień. Szczegółowy opis umiejętności i kompetencji nabywanych przez pielęgniarki i położne w toku kształcenia przeddyplomowego został określony w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 9 maja 2012 r. w sprawie standardów kształcenia dla kierunków studiów: lekarskiego, lekarsko-dentystycznego, farmacji, pielęgniarstwa i położnictwa (Dz. U. z 2012 r. poz. 631), z których wynika m.in., że pielęgniarka i położna po ukończeniu studiów pierwszego stopnia jest uprawniona do samodzielnego wykonywania zawodu, zgodnie z zasadami etyki ogólnej i zawodowej oraz holistycznego podejścia do pacjenta, uwzględniającego poszanowanie i respektowanie jego praw. Natomiast położna po ukończeniu studiów pierwszego stopnia jest uprawniona w szczególności do wykonywania świadczeń zdrowotnych wobec kobiety i jej rodziny, kobiety ciężarnej, kobiety rodzącej, położnicy i noworodka oraz kobiety chorej ginekologicznie w zakresie promocji zdrowia, profilaktyki i profesjonalnej opieki położniczo-ginekologicznej - przedkoncepcyjnej, prenatalnej, perinatalnej oraz w okresie przekwitania i senu.

Ponadto, zgodnie z art. 61 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarstwa i położnej pielęgniarka i położna ma obowiązek stałego aktualizowania swojej wiedzy i umiejętności zawodowych oraz prawo do doskonalenia zawodowego w różnych rodzajach kształcenia podyplomowego.

Przepis § 1 wskazuje, że pielęgniarka lub położna może udzielać samodzielnie bez zlecenia lekarskiego świadczeń zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych i rehabilitacyjnych, zgodnie z posiadaną wiedzą i umiejętnościami nabytymi w ramach kształcenia zawodowego. Natomiast przepis § 2 określa rodzaje świadczeń zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych i rehabilitacyjnych, do których uprawniona jest pielęgniarka do wykonywania samodzielnie bez zlecenia lekarskiego pod warunkiem ukończenia właściwego rodzaju kształcenia podyplomowego.

Z uwagi na występujące w praktyce sytuacje dotyczące konieczności podania choremu na hemofilię, jak najszybciej po dokonaniu wylewu krwawego, produktów krwiopochodnych, rekombinowanych koncentratów czynników krzepnięcia oraz desmopresyny, będących w posiadaniu pacjenta albo będących na wyposażeniu podmiotu, w którym pielęgniarka albo położna wykonuje zawód, pielęgniarka i położna oraz pielęgniarka systemu będą uprawnione do wykonywania samodzielnie bez zlecenia lekarskiego świadczeń leczniczych obejmujących podanie ww. produktów i czynników pacjentowi (§ 2 pkt 3 lit. e, § 3 pkt 30 i § 5 pkt 3 lit. d).

Ponadto w projektowanym rozporządzeniu wprowadzono regulację w zakresie możliwości zlecenia przez pielęgniarkę opiekunowi medycznemu realizacji świadczeń wchodzących w zakres usług opiekuńczo-pielęgnacyjnych zgodnie z zakresem jego kompetencji.

Przepis § 3 dotyczy medycznych czynności ratunkowych wykonywanych przez pielęgniarkę systemu w rozumieniu art. 3 pkt 6 ustawy z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz. U. z 2013 r. poz. 757, z późn. zm.). W związku z poszerzeniem medycznych czynności ratunkowych wykonywanych samodzielnie przez ratownika medycznego, o których mowa w pkt 11 i 12 załącznika nr 1 do rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie w sprawie medycznych czynności ratunkowych i świadczeń zdrowotnych innych niż medyczne czynności ratunkowe, które mogą być udzielane przez ratownika medycznego, w projektowanym rozporządzeniu zostały wprowadzone zmiany przepisów polegające na dodaniu ww. czynności ratunkowych również dla pielęgniarki systemu, w rozumieniu art. 3 pkt 6 ustawy z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz. U. z 2013 r. poz. 757, z późn. zm.), o których mowa w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 listopada 2007 r. w sprawie rodzaju i zakresu świadczeń zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych i rehabilitacyjnych udzielanych przez pielęgniarkę albo położną samodzielnie bez zlecenia lekarskiego.

W związku z powyższym projektowane rozporządzenie zawiera:

- 1) zmianę przepisu § 3 w zakresie katalogu medycznych czynności ratunkowych wykonywanych samodzielnie bez zlecenia lekarskiego przez pielęgniarkę systemu;
- 2) zmianę załącznika nr 2 – wykaz produktów leczniczych podawanych pacjentowi przez pielęgniarkę systemu doraźnie w nagłych wypadkach bez zlecenia lekarskiego; wykaz został poszerzony o 19 postaci produktów leczniczych, w stosunku do obecnie obowiązującego wykazu produktów leczniczych. Poszerzenie tego wykazu wynika z ich stosowania w praktyce przez ratownika medycznego i pielęgniarkę systemu.

Ratownik medyczny i pielęgniarka systemu posiadają równorzędne uprawnienia do wykonywania medycznych czynności ratunkowych wyłącznie w ramach systemu ratownictwa medycznego – jest to obszar, gdzie ratownicy medyczni i pielęgniarki systemu mają jednakowe zakresy czynności ratunkowych i mogą się nawzajem zastępować.

W związku z tym, iż zgodnie z art. 6 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej pielęgniarka i położna realizując świadczenia, o których mowa w niniejszym rozporządzeniu powinna posiadać niezbędne kwalifikacje oraz wymagany zakres umiejętności i obowiązków, w projekcie rozporządzenia nie uwzględniono § 9 w brzmieniu określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 listopada 2007 r. w sprawie rodzaju i zakresu świadczeń zapobiegawczych, diagnostycznych,

lecniczych i rehabilitacyjnych udzielanych przez pielęgniarkę albo położną samodzielnie bez zlecenia lekarskiego.

Ponadto przepis § 4 umożliwia również pielęgniarkom zatrudnionym lub pełniącym służbę w podmiotach, o których mowa w art. 4 ust. 1 pkt 3 i 7 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej wykonywanie samodzielnie bez zlecenia lekarskiego czynności, o których mowa w § 3, pod warunkiem ukończenia co najmniej kursu kwalifikacyjnego w dziedzinie pielęgniarstwa ratunkowego lub anestezjologii i intensywnej opieki lub pielęgniarstwa kardiologicznego lub pielęgniarstwa chirurgicznego.

Przepis § 5 określa rodzaje świadczeń zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych i rehabilitacyjnych, do których uprawniona jest położna do wykonywania samodzielnie bez zlecenia lekarskiego pod warunkiem ukończenia właściwego rodzaju kształcenia podyplomowego.

Przepis § 6 wskazuje, że pielęgniarka i położna wykonująca świadczenia w zakładzie leczniczym będzie miała obowiązek informowania bez zbędnej zwłoki lekarza zatrudnionego w tym zakładzie o samodzielnym wykonaniu świadczeń zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych i rehabilitacyjnych oraz o podanych produktach leczniczych i pobranych badaniach. Przepis powyższy będzie miał odpowiednio zastosowanie do pielęgniarki i położnej sprawującej opiekę nad pacjentem wykonującej świadczenia poza zakładem leczniczym.

Zgodnie z przepisem § 7, w związku z samodzielnym wykonywaniem świadczeń leczniczych pielęgniarka i położna jest uprawniona do podania pacjentowi bez zlecenia lekarskiego produktów leczniczych zamieszczonych w wykazie stanowiącym załącznik nr 3 do rozporządzenia.

W przepisie § 8 określono, iż w przypadki braku możliwości interwencji lekarskiej, gdy zwłoka w ich podaniu mogłaby spowodować stan nagłego zagrożenia zdrowia i życia matki lub dziecka położna jest uprawniona do podania pacjentowi bez zlecenia lekarskiego produktów leczniczych zamieszczonych w wykazie stanowiącym załącznik nr 4 do rozporządzenia.

Wykaz badań diagnostycznych i rodzaje materiałów, które mogą być pobierane do celów diagnostycznych przez pielęgniarkę i położną, określa załącznik nr 1 do rozporządzenia.

Ponadto, w projekcie rozporządzenia ujednolicono nazewnictwo zgodnie z:

- 1) ustawą z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta (Dz. U. z 2016 r. poz. 186 i 960),
- 2) ustawą z dnia 20 maja 2010 r. o wyrobach medycznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 876, z późn. zm.),
- 3) ustawą z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2015 r. poz. 618, z późn. zm.),
- 4) ustawą z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 581, z późn. zm.),
- 5) ustawą z dnia 6 września 2001 r. Prawo farmaceutyczne (Dz. U. z 2008 r. poz. 271, z późn. zm.).

Rozporządzenie wejdzie w życie po upływie 14 dni od dnia jego ogłoszenia.

Projekt rozporządzenia nie podlega procedurze notyfikacji w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. z 2002 r. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597).

Projektowana regulacja nie jest objęta prawem Unii Europejskiej.